

شوبه‌ه‌ی یه‌که‌م

ده‌لێن: ئێمه باوه‌رمان وایه ته‌نها خوا خالق‌ه و دروستکاری هه‌موو بوونه‌وه‌ره‌و ته‌نها ئه‌ویش پادشاو خاوه‌نه‌و هه‌ر ئه‌ویش په‌روه‌ردگاری هه‌موو جیهانه‌. وه هه‌موو ئه‌و پیاوچاک و پیغه‌مبه‌رانه‌ش که ئێمه ئیعتیقادمان پێیان‌ه‌و هاواریان ده‌که‌ین ئه‌وانیش هه‌ر ته‌نها خوا دروستی کردوون و هیچیان ناکه‌ین به‌ شه‌ریکی خوا له‌ دروست کردنی هیچ به‌شیک‌ی بونه‌وه‌ر.

که‌واته‌: چۆن ئێمه به‌ کافر داده‌نرێن له‌ کاتی‌که‌دا باوه‌رمان به‌ بوونی خوا هه‌یه‌؟! وه چۆن ئێمه به‌ موشریک داده‌نرێن له‌ کاتی‌که‌دا که ئیعتیقادمان وایه ته‌نها خوا خالق‌ه‌و په‌روه‌ردگاره‌ به‌بێ شه‌ریک؟!.

په‌چه‌ڵ کردنه‌وه‌ی شوبه‌ه‌ی یه‌که‌م‌ی شه‌خس په‌رستان

له‌ وه‌لامی ئه‌م شوبه‌یه‌دا ده‌لێن:

ئه‌م شوبه‌یه‌ مایه‌ی نه‌فامی و بێ ئاگایی‌یه‌ له‌ قورئان و سوننه‌ت چونکه‌ ئه‌گه‌ر ئاو‌پ‌ بدنه‌وه‌ به‌لای قورئاندا بۆیان ده‌رده‌که‌ویت، که له‌ چه‌نده‌ها ئایه‌تدا په‌روه‌ردگار باسی کردوه‌ که موشریکه‌کانیش باوه‌ریان به‌ بوونی خوا بووه‌و له‌وه‌ش زیاتر باوه‌ریان به‌ ته‌نها په‌روه‌ردگاریه‌تی و خالقیه‌تی خوا بووه‌و بته‌کانیان به‌ شه‌ریکی خوا دانه‌ده‌نا له‌ دروست کردن و په‌روه‌ردگاریه‌تی‌دا وه‌ خۆیان ئیقرا‌ریان ده‌کرد که بته‌کانیان دروست کراونو ته‌نها خوا خالق‌ه‌. وه هه‌روه‌ها (ابلیس) ی مه‌لعونیش باوه‌ری به‌ ته‌نها په‌روه‌ردگاریه‌تی خوا هه‌یه‌و ده‌لێت: ﴿ رب خلقتني من نار ﴾ واته‌: ئه‌ی په‌روه‌ردگارم تو من‌ت دروست کردوه‌ له‌ ئاگر.

که‌واته‌ ئه‌گه‌ر ته‌نها به‌و باوه‌ره‌ عه‌بد بییت به‌ موسلمان ئه‌وا دیاره‌ (ابلیس) و موشریکه‌کانیش موسلمان بوون و کافر نه‌بوون، چونکه‌ ئه‌وانیش باوه‌ریان وابوو که ته‌نها خوا خالق‌ه‌و په‌روه‌ردگاره‌ وه‌کو گۆرپه‌رسته‌کانی ئه‌م‌پ‌. که‌واته‌ ئه‌ی شه‌خس په‌رستان به‌ ته‌نها به‌م باوه‌ر بوونه‌ له‌ موشریک و کافره‌کان جیا نابنه‌وه‌؛ چونکه‌ ئه‌وانیش وه‌کو ئێوه‌ ئه‌م باوه‌ریان به‌ خوا هه‌بوو وه‌که‌ له‌م ئایه‌تانه‌دا ده‌رده‌که‌ویت:

١- ﴿ وَلَنْ سَأَلَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴾ (الزخرف: ٨٧)

واته‌: ئه‌ی محمد ئه‌گه‌ر بپرسی له‌م موشریکانه‌ کێ دروستی کردوون؟ له‌وه‌لامدا ده‌لێن: (الله) دروستی کردوین به‌ ته‌نها. که‌وابوو ئه‌دی بۆچی هه‌لده‌گه‌رپێنه‌وه‌ له‌ ته‌نها په‌رستن و هاوارکردنی ئه‌و (الله) یه‌ی که به‌ته‌نها دروستی کردوون؟ وه‌ بۆ شتی تری له‌گه‌ڵ ده‌په‌رستن که هیچ په‌یوه‌ندیان نه‌بووه‌ به‌ دروست کردنی ئێوه‌؟!.

٢- ﴿ وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴾ (العنكبوت : ٦١).

واته: ئەگەر پرسیار بکهیت له موشریکه کان: کێ ئاسمانه کان و زهوی دروست کردوهو کێ خۆرو مانگی ژێربار کردوهو به پێکی دهخولینهوه. له وهلامدا دهلێن: تهنه (الله). کهوابوو چۆن لادهدن له په‌رستنی ئەو (الله) یه که دروستکاری ئاسمانه کان و زهوی یه و پیکه‌خه‌ری خۆرو مانگه‌و چۆن له‌گه‌ڵ ئەودا ه‌وار ده‌که‌نه‌ غه‌یری ئەو، وه‌ شتانیکی تر ده‌په‌رستن؟!.

۳ — ﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾ (العنکبوت: ۶۳).

واته: ئەگەر پرسیار له موشریکه کان بکهیت که: کێ له ئاسمان بارانی باراندوهو زهوی مردووی ووشک بووی پێ زیندوو کردۆته‌وه؟. له وهلامدا ده‌لێن: (الله)؛ ده‌تۆش ب‌لێ سوپاس بۆ ئەو خ‌وايه (الحمد لله)، به‌لام زۆربه‌ی ئەو خ‌ه‌لکه‌ عه‌قلیان نیه که تهنه‌ ده‌بی‌ت ئەو (الله) یه به‌رستری‌ت که بارانیان بۆ ده‌بارینی‌ت و زهویان بۆ زیندوو ده‌کاته‌وه! ج‌ا چونکه عه‌قلی ئەوه‌یان نیه. شه‌ریکی بۆ داده‌نی‌ن له په‌رستن و پشت پێ به‌ستن و ئیعتقاد پێ بوون!!.

۴. ﴿قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ (۸۴) سيقولون لله قل أفلا تذكرون (۸۵) قل من رب السماوات السبع ورب العرش العظيم (۸۶) سيقولون لله قل أفلا تتقون (۸۷) قل من بيده ملكوت كل شيء وهو يجير ولا يجار عليه إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (۸۸) سيقولون لله قل فأنى تسحرون (۸۹) ﴿المؤمنون (۸۴-۸۹)﴾.

واته: ئەى محمد به‌و موشریکانه به‌رموو: ئەم زهویه‌و ئەوه‌ی که له‌ناو زه‌ویش دایه — مو‌لکی کێ یه ئەگەر ده‌زانن؟. بێگومان — له وهلامدا ده‌لێن — تهنه‌ مو‌لکی (الله) یه. تۆ ئەوکاته به‌رموو: ئەدی که‌واته بۆ بیرناکه‌نه‌وه که‌ته‌نه‌ ئه‌ویش شایسته‌ی په‌رستنه‌و زیندوتان ده‌کاته‌وه‌و مو‌ح‌اسه‌به‌تان ده‌کات له‌سه‌ر شه‌ریک بۆ خوا دانانتان.

وه به‌رموو: کێ په‌روه‌ردگاری ه‌ه‌وت ئاسمانه‌کان و کێ په‌روه‌ردگاری عه‌رشى گه‌وره‌یه که له هه‌موو دروستکراویک گه‌وره‌تره‌و به‌رزتره‌؟!.

بێگومان له وهلامدا ده‌لێن: تهنه‌ (الله) په‌روه‌ردگاره تۆش به‌رموو کهوابوو بۆ ئەو تهنه‌ په‌روه‌ردگاره؛ ناترسن و شه‌ریکی بۆ داده‌نی‌ن له په‌رستندا، له‌کاتی‌کدا خۆتان دان ده‌نی‌ن به‌وه‌ی که تهنه‌ ئەو په‌روه‌ردگاره؟.

وه به‌رموو: کێ خ‌اوه‌نی هه‌موو شتی‌که‌و خ‌ه‌زینه‌ی هه‌موو شتی‌کی به‌ده‌سته؟.

وه کێ په‌نای ئەوه ده‌گرێ که په‌نای پێ بگرێ و په‌ناش له‌و ناگیریت؟ ئەگەر ده‌زانن؟.

له وهلامدا ده‌لێن: ئەم ده‌سه‌لات و مو‌لکه تهنه‌ ه‌ی (الله) یه.

تۆش به‌رموو: ﴿فأنى تسحرون﴾ واته: کهوابوو چۆن فیلتان لێ ده‌کری‌ت و لاده‌دری‌ن له په‌رستنی ئەو خ‌وايه‌و به‌راست دانانی هه‌واله‌کانی و شوینکه‌وتنی فه‌رمانه‌کانی.

۵. ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ (۳۱) فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ (۳۲) ﴾ (یونس) .

واته: بفرموو: کئێ رزقتان دهدات له ئاسمان به باران بارین و له زهویدا به ڕووک ڕواندن ؟. وه کئێ بیستن و بینینی ئیوهی به دهسته ؟. وه کئێ یه مردن و ژیاپی به دهسته و زیندوو له مردوو دروست دهکات، وه مردووش له زیندوو دروست دهکات. وه کئێ کاروباری بونه وهر به ڕیوه دهبات ؟ له وهلامدا دهئین (الله) بهتهنها. تۆش بفرموو: کهوابوو بۆ له خوا ناترسن و خۆپاریزی ناکهن لهوهی که ئهو (الله) یه پیی ناخۆشه. وهک په رستنی غهیری خوا ؟!

وه تهنها ئهو خواجه په ر ستراوی حهقه و شایستهی په رستنه که په روهرد گارتانه و هه موو شتیکی به دهسته. وه غهیری ئهو په روهرد گاره هیچ یه کێک شایستهی په رستن و هاوار بۆ کردن نیه و تهنها (الله) په رستراوی حهقه و غهیری ئهو په رستراوی ناڤهوا و نا حهقن.

کهوابوو بۆ له په رستنی ئهم په رستراوه شیاوه لادهدن بۆ په رستنی په رستراویکی ناحهق (باطل) ؟!. کهواته: له ئایه تانهدا بۆمان ده رکهوت که موشریکه کان هه موویان باوه رپیان به وه هه بوو، که تهنها خوا په روهرد گاره و دروستکاری بونه وهره و خاوهنی هه موو شتیکی، وه له و شتانهدا هیچ یه کێکیان نه ده کرد به شه ریک بۆ خوا، به لام له عیبادتهدا شه ریکیان بۆ خوا داده ناو په رستنیان بۆ غهیری خوا ده کرد؛ بۆیه خوا ی گه وهره بانگیان ده کات بۆ تهنها (الله) په رستن، له ڕێگای باوه ر بوونیان به تهنها په روهرد گاریه تی خوا؛ چونکه که سیکی باوه ری به وه هه بیته که تهنها (الله) په روهرد گاره، ده بیته تهنها ئه ویش بیه رستیت؛ چونکه تهنها ئهو زاته شایستهی په رستن بۆ کردنه که په روهرد گارو خالیق و رازق و مالک و قادر ... بیته، به لام ئه وهی که هیچ یه کێک له م سیفه تانهی نیه، شایستهی ئه وه نیه بیه رستیت و عیبادته تی بۆ بکړیت و هاواری بکړیت.

وه له چه ندان ئایه تی تریشدا ده بینین خوا ی گه وره ئهم باوه ر بوونه یان به تهنها په روهرد گاریه تی خوا (ایمان بتوحید الربوبیه)، ده کاته به لگه له سه ر بانگ کردنیان بۆ تهنها په رستنی ئهو (توحید الألوهیه). وهک له م ئایه تانهدا ده فهرمویت:

﴿مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتِ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنبِتُوا شَجَرَهَا إِلَهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدُلُونَ (۶۰)﴾

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خَلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِي وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا إِلَهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ (۶۱)

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِلَهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ (۶۲)

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلِ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ إِلَهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ (۶۳)

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (۶۴) ﴿ سورة النمل

واتانی نایه نسی (۶۰): ئەو محمد پرسیار بکە لەو موشریکانە: ئایا کێ دروستی کردووە ئاسمانەکان و زەوی، وە باراندوبەتیی لە ئاسمانە وە ئاوێک، جابەهۆی ئەو ئاوە وە باغ و بیستانیی بەدیمەن و جوانمان بۆسەوز کردن لە حالیکدا کە ئیئو توانای سەوز کردنی دارە کەیشیتان نەبوو ئەگەر پەرەردگار بارانی بۆ نەباراندان !!.

کە وابوو تەنھا ئەو زاتە پەرستراوە (إله) کە ئەمانەیی بۆ ئیئو کردووە و هەر پەرستراویکی تر کە ئەمانەیی نەکردیبت ناحەقە بە پەرستراو دابنریت و پەرستن و سەرپرین و هاواری بۆ بکریت. جا ئایا هیچ پەرستراویکی دی هەیە لە گەڵ (الله) ئەم شتانەیی پیشووی بۆ ئیئو کردبێ تاوەکو بەهۆی ئەوەوە بیستە شیای پەرستن بۆ کردن و بەگەرە دانان ؟!.

بیگومان هیچ پەرستراویکی تر نیە جگە لە (الله) ئەم کارانەیی کردیبت، بەلام ئەم موشریکانە گەلینکن (قوم) لە حەق لادەدن و پەرستراوەکانیان یە کسان دەکەن بە خوا لە پەرستن بۆ کردن و کردوویان بە شەریکی (الله) !!. لە کاتی کدا خۆیان دان دەنێن بەوێ کە شەریکی خوا نین لە دروست کردن و باران باراندن و پڕووە سەوز کردن و پەرەردگار تیتیدا !!.

واتانی نایه نسی (۶۱): ئایا پەرستنی دروست کراوە کانی ئیئو خیرترە، یان پەرستنی ئەو خوایەیی کە زەوی بۆ ئیئو جیگیر کردووە و بۆی کردن بە جیگای قەرار گرتن و، لەناو زویشدا چۆم و پڕووباری بۆ داناون و، شاخی پتەویشیی لە زەوی دا کوتاوە بۆ بەهیزکردن و بەستنهوێ، وەهەر وەها لەنیوان دوو بەحری شیرین و سویر، مانعیکی داناوە بۆ ئەوێ تیکەلاو نەبن ؟! .

ئایا هیچ پەرستراو (معبود = إله) هەیە لە گەڵ (الله) ئەمانەیی پیشووی بۆ کردبێ تاوەکو بەو بویستە شیای پەرستن بۆ کردن و کردنە شەریکی خوا ؟! .

نەخیر نیە، بەلام موشریکەکان هەر بەردەوامن لەسەر شەریک بۆ خوا دانان لە پەرستندا، چونکە زۆریەیان قەدری گەرایی خوا نازانن بۆیە بەنەفامی و کویرانە و لاسایی کردنەو شەریکی بۆ دادەنێن و بەندەییەکی دروستکراوی لاوازی بۆ دەسەلات دەکەن بەهاوبەشی خۆی دروستکاری بوونەوەر لە پەرستندا !!.

واتانی نایه نسی (۶۲): ئایا پەرستنی مەعبودەکانی ئیئو خیرترە یان تەنھا پەرستنی ئەو خوایەیی کە وەلامی لیتە و ماوو داموو غەمبار دەداتەو کاتی هاواری بکات. وە نەرەحتی لەسەر لادەبات. وە هەر وەها دەتانکات بە نیشتهجیی پیش خۆتان ؟! .

ئایا هیچ پەرستراویک ههیه له گهڵ خوا خاوهنی ئەم نێعمەتانه بێت بەسەر تانەوه ؟ بۆیه ئێوهش بەندایهتی بۆ بکەن له گهڵ خواو هاواری بکەن له کاتی تەنگانەدا ؟!

نەخێر هیچ یه کیکی تر نیه که وهلامی لیقه و ماو بداته وه نارەحەتی له سەر لایه ریت. وه موشریکه کان خۆیان ئەمەیان چاک دەزانی بۆیه له کاتی تەنگانەدا - بۆ نمونه - له ناو دەریادا که (مەترسی تێدا چوونیان بۆ دەهات) تەنها هاواریان دەکرده خوا، چونکه دهیانزانی تەنها (الله) به فریای لیقه و ماوان دیت و، نارەحەتیان له سەر لادەبات. بەلام بەداخه وه کهم عیبرەت وەرده گرن و، کهم بیرده که نه وه له گه ره یی و ده سه لاتێ خوا؛ بۆیه مه عبوداتیکی (پەرستراوینیکی) نا شایسته تان پەرستوون و به وه کردوتانن به شەریک بۆ خوای گه وه ره تاکه پەرستراوی حەق.

وانانی نایه نسی (۶۳): وه ئایا پەرستنی ئەوانه خێره که کردوتانن به شەریکی خوا، یان پەرستنی ئەو خوایهی که رێنمونی تان دەکات له تاریکایه کانی دەشت و دەریا، کاتی که پێتان لی تێک ده چیت و شەوتان به سه ردا دیت ؟ وه ئەو خوایهی که به ر له ناردنی بارانی رەحمەتی، بای مزگینی دهنیری ؟

ئایا پەرستراویکی دی له گهڵ (الله) هه یه، ئەم شتانهی بۆ ئێوه کردییت؛ تاوه کو ئێوهش به شیایوی پەرستن بۆکردنی دابین و هاواری بکەن ؟

نەخێر هیچ یه کیک نیه له و پەرستراوانه، جگه له (الله)، که زۆر به رزتره له وهی که ده یکه ن به شەریکی خوا ﴿ تعالی عما یشر کون ﴾.

﴿ کهواته خوای گه وه به موشریکی دانان چونکه پەرستن و هاوارکردنیان بۆ غهیری خوا ده کرد، هه رچه نده باوه ریان وابوو که تەنها خوا دروستکار و رازیق و بارانبارینه رو ژینه رو مرینه رو هه لسو رینه ری بوونه وه ره، وه کو له وه لامه کانیاندا ده رکەوت که له م لایه نه شەریکیان بۆ خوا دانه نابوو.

وانانی نایه نسی (۶۴): وه ئایا کێ له نه بوونه وه بوونه وه ری دروست کردوه، دوا ییش تێکی ده داته وه و، خه لکی ده مرینێ و، نێزای جیهان ده شله ژینێ، وه دیسان دوا ی ئەوه ده یان گه رپینیتته وه ؟ وه کێ رزقتان ده دات له ئاسمان به باراندنی باران و، له زه ویش به رواندنێ رووه ک و دانه وێله ؟

ئایا هیچ مه عبودیکی (پەرستراویکی) تر هه یه له گهڵ (الله) ئەم شتانه بکات؛ تاوه کو ئێوهش بیه رستن له گهڵ ئەودا ؟!

نەخێر چاک دەزانن که هیچ مه عبودی (پەرستراویک) نیه ئەمانه ی پێ بکریت و شەراکه تی خوای کردییت له مانەدا. که وابوو هیچ یه کیکی تر شایسته ی پەرستن بۆکردن نیه له گهڵ خوادا. وه ئەگه ر هه ر گومانی ئەوهش ده بن، که پەرستراوه کانتان شایسته ی پەرستن و هاوار بۆکردن بن، وه به دروستی ده زانن بکرین به واسیته بۆ ئەوهی شه فاعه تتان بۆ بکەن لای خوا به بی ئەوهی خوا رێگای ئەوهی به ئێوهش و ئەوانیش دابیت، ئەوا ده ی به لگه

بهیننه‌وه له‌سەر ئەو گومان و بیرو باوەڕە شیرکیەتان ئەگەر راست دەکەن : ﴿إِلَهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

ئێمە‌ی ئەه‌لی سوننه‌تیش هه‌مان ئەم ئایه‌ته ده‌خه‌ینه‌ی رووی ئەوانه‌ی پیاوچا‌کان و پی‌غه‌مبه‌ران (علیهم‌الص‌لاة‌والسلام) ده‌کەن به‌ واسیته‌و داوا‌ی شه‌فاعه‌ت و هینانی خوشی و لادانی ناخوشیان لێ ده‌کەن و هاواریان ده‌کەن‌ی له‌ خوشی و ناخوشیدا. وه‌کو په‌روه‌رد‌گار به‌و نه‌فامانه‌ ده‌ی‌ت: ﴿هاتوا برهانکم إن کنتم صادقین﴾ به‌لگه‌ کانتان بێنن ئەگەر راست ده‌کەن و کاره‌که‌تان به‌ راست داده‌نێن. وا ئێمه‌ به‌لگه‌کانی خۆمان باس ده‌کەین له‌ قورئان و سوننه‌ت، ئە‌ی کوا به‌لگه‌کانی ئێوه‌ش له‌ قورئان و سوننه‌ت ؟!

که‌واته‌: له‌م ئایه‌ته قورئانیه‌ پیرۆزانه‌دا بۆمان ده‌رکه‌وت که‌ موشریکه‌کانیش - وه‌کو شه‌خس په‌رستانی ئە‌م‌پ‌رۆ - باوه‌ریان هه‌بوو به‌: (توحید الربوبیة). واته‌: ته‌نها په‌روه‌رد‌گاریته‌ی خوا واته‌ ئیعتقادیان وابوو که‌ به‌ته‌نها (الله) : خالق و رازق و مالک و زیندووکه‌رو مړینه‌رو به‌پ‌یوه‌به‌رو باران بارینه‌رو ژینه‌رو په‌روه‌رد‌گاری ئە‌رزو ئاسمان و هه‌موو بوونه‌وه‌ره‌و بۆ ئە‌وه‌ی هه‌یج که‌س شه‌ریکی بێت له‌م کارانه‌، واته‌ ئیعتقادیان وابوو که‌ ته‌نها خوا خاوه‌نی ئە‌م کارانه‌یه‌ (إفراد الله بأفعاله). وه‌ که‌سی تر بکه‌ری هه‌یج کاریک له‌م کارانه‌ نیه‌ جگه‌ له‌ (الله).

وه‌ هه‌روه‌ها له‌ پ‌یگای ئە‌م باوه‌ر بوونه‌یان به‌ته‌نها په‌روه‌رد‌گاریه‌تی خوا (توحید الربوبیة)، قورئان بانگی ده‌کردن بۆ ته‌نها په‌رستی ئە‌و خوايه‌ (توحید الألوهیة) واته‌: له‌ پ‌یگای باوه‌ر بوونیان به‌ته‌نها په‌روه‌رد‌گاریه‌تی خوا، بانگی ده‌کردن بۆ ته‌نها په‌رستی خوا. واته‌ ئە‌م باوه‌ر بوونه‌یان به‌ (توحید الربوبیة)ی ده‌کرد به‌ به‌لگه‌ له‌سه‌ریان بۆ باوه‌ر هینانیش به‌ته‌نها خوا په‌رستی، چونکه‌ کۆ به‌ته‌نها خالق و په‌وه‌رد‌گار (رب) بێت، ده‌بی‌ت خه‌لکی عیباده‌ت بۆ ئە‌و بکه‌ن به‌ته‌نها.

که‌واته‌ کافربوونی موشریکه‌کان به‌هۆی ئە‌وه‌وه‌ نه‌بوو، که‌ باوه‌ریان به‌ بوونی خوا، یان ته‌نها په‌روه‌رد‌گاریه‌تی خوا نه‌بووبی‌ت و، باوه‌ریان به‌ بته‌کانیان بو‌ی‌ت که‌ شه‌ریکی خوا بن، له‌ دروست کردن و په‌روه‌رد‌گاریه‌تیدا!!! نه‌خێر کوفره‌که‌یان له‌به‌ر ئە‌وه‌ نه‌بوو، چونکه‌ له‌مه‌دا شه‌ریکیان بۆ خوا دانه‌ده‌ناو، باوه‌ری ته‌واویشیان به‌ته‌نها په‌روه‌رد‌گاریه‌تی خوا هه‌بوو، به‌لام هۆی کافربوونیان و، خه‌له‌لیان ئە‌وه‌بوو که‌: به‌ته‌نها ئە‌و په‌روه‌رد‌گاریه‌یان نه‌ده‌په‌رست !!